

Małopolski Konkurs Historyczny

dla uczniów szkół podstawowych województwa małopolskiego w roku szkolnym 2018/2019

Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych na poszczególnych etapach konkursu i wykaz literatury obowiązującej uczestników oraz stanowiącej pomoc dla nauczyciela

Temat konkursu:

„Na drogach do Niepodległej. Historia Polski od powstania styczniowego do pokoju ryskiego”

Uczestnicy konkursu powinni wykazać się nie tylko wiedzą i umiejętnościami zawartymi w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977 z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017 r., poz. 356), ale również wykraczającymi poza wymienione podstawy poprzez zapoznanie się z dodatkową literaturą zawartą w dołączonej bibliografii i wykorzystanie innej, dostępnej literatury przedmiotu.

Cele konkursu:

- Popularyzacja wiedzy historycznej wśród uczniów i zachęcanie ich do samodzielnego jej zdobywania,
- Rozwijanie myślenia krytycznego i wyobraźni historycznej, umiejętności analizowania i posługiwania się informacjami zawartymi w literaturze przedmiotu oraz pochodzącym bezpośrednio ze źródeł historycznych,
- Doskonalenie umiejętności posługiwania się zdobytą wiedzą historyczną dla lepszego rozumienia problemów współczesnego świata,
- Kształtowanie i pogłębianie postaw patriotycznych oraz szacunku dla polskiego dziedzictwa narodowego,
- Kształtowanie szacunku dla Państwa Polskiego a także dla kultur innych narodów oraz mniejszości narodowych i religijnych,

- Kształtowanie tożsamości lokalnej poprzez zrozumienie znaczenia Krakowa i regionu Małopolski dla dziejów ogólnonarodowych,
- Promowanie uczniów szczególnie zainteresowanych historią.

Zakres wymaganej wiedzy i umiejętności uczniów:

1. **Etap szkolny** – obowiązuje zakres wiedzy określony w podstawach programowych dla szkół podstawowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 977 ze zm. – Historia i Społeczeństwo oraz Dz. U. z 14 lutego 2017 r., poz. 356 – Historia – klasy IV – VIII).

Literatura:

- Podręczniki do nauczania historii w szkołach podstawowych dopuszczone do użytku szkolnego przez Ministra Edukacji Narodowej,
 - Atlas historyczny: Od Starożytności do współczesności, wyd. Nowa Era (kolejne wydania).
2. **Etap rejonowy** – obowiązują wiadomości z etapu szkolnego oraz dodatkowa literatura poszerzająca zakres wiedzy.

Literatura z etapu szkolnego oraz:

- Sebastian Adamkiewicz, Kalendarium niepodległościowe <https://niepodlegla.gov.pl/o-niepodleglej/kalendarium-niepodleglosciowe/>
- Piotr Galik, Zrozumieć przeszłość. Lata 1815 – 1939. Podręcznik do historii do liceum ogólnokształcącego i technikum. Część 3. Zakres rozszerzony, Warszawa 2014, Wyd. Nowa Era, rozdziały: Powstanie styczniowe (str. 143-151), Ziemie polskie po powstaniu styczniowym, Przemiany społeczne i gospodarcze na ziemiach polskich, Nowe nurty polityczne, Rewolucja 1905 roku, Pozytywizm i Młoda Polska (str. 240-290), Polacy podczas I wojny światowej (str. 320-327), Odzyskanie niepodległości, Walka o granicę wschodnią (str. 414-433)
- Rola Krakowa w odzyskaniu niepodległości, Opracowanie redakcyjne Mariusz Jabłoński, Kraków 2017, rozdziały: Sytuacja narodu polskiego w przededniu wybuchu I wojny światowej, Oświata na ziemiach polskich w latach 1914-1918, Kraków kolebką Legionów, Twierdza Kraków w czasie I wojny światowej, Wyzwolenie Krakowa 31 października 1918r, Naczelny Komitet Narodowy <http://mec.edu.pl/wp-content/uploads/2018/04/Rola-Krakowa-w-odzyskaniu-niepodleglo%C5%9Bci.pdf>
- Krzysztof Kloc, Jak to z tym 11 listopada było... Kilka refleksji o Niepodległej i świętowaniu jej odzyskania <https://niepodlegla.gov.pl/o-niepodleglej/jak-to-z-tym-11-listopada-bylo-kilka-refleksji-o-niepodleglej-i-swietowaniu-jej-odzyskania/>
- Krzysztof Kloc, Różnymi ścieżkami ku Niepodległej szli. Ojcowie Polski Odrodzonej: <https://niepodlegla.gov.pl/o-niepodleglej/roznymi-sciezkami-ku-niepodleglej-szli-ojcowie-polski-odrodzonej/>

- Piotr Szlanta, Polskie drogi ku niepodległości - wersja rozszerzona <https://niepodlegla.gov.pl/o-niepodleglej/polskie-drogi-ku-niepodleglosci-wersja-rozszerzona/>

W razie problemów z otwarciem hiperłącza należy skopiować podany link do okna przeglądarki.

3. **Etap wojewódzki** – obowiązują wiadomości z etapu szkolnego i rejonowego oraz dodatkowa literatura poszerzająca wiedzę

Literatura z etapu szkolnego i rejonowego oraz:

- Andrzej Chwalba, Historia Polski 1795-1918, Warszawa 2000 i późniejsze wydania, Wyd. Literackie, rozdział XV – Pierwsza wojna światowa i wskrzeszenie Rzeczypospolitej Polskiej,
- Andrzej Nowak, Niepodległa! 1864-1924. Jak Polacy odzyskali Ojczyznę, Warszawa 2018, wyd. Biały Kruk, rozdziały: Znaki niepodległości, str. 7-26, Część I – Przygotowanie 1864–1914, str. 43-138
- Od niepodległości do niepodległości. Historia Polski 1918–1989, Praca zbiorowa: A. Dziurok, M. Gałęzowski, Ł. Kamiński, F. Musiał, <http://www.polska1918-89.pl> rozdziały: 1. Droga do niepodległej Polski i 2. Budowa niepodległej Polski (1918–1921). Obowiązują treści rozdziałów bez materiałów uzupełniających

Na wszystkich trzech etapach konkursu jego uczestnicy powinni wykazać się następującymi umiejętnościami:

- Prawidłowego umiejscawiania wydarzeń w czasie i przestrzeni,
- Rozumienia i właściwego posługiwania się pojęciami historycznymi,
- Dostrzegania związków przyczynowo – skutkowych,
- Pozyskiwania informacji z różnych źródeł historycznych, na ich podstawie prezentowania wniosków oraz dokonywania analizy i interpretacji zjawisk historycznych,
- Posługiwania się mapami historycznymi,
- Przedstawiania historii Polski na tle wydarzeń światowych.

Arkusze konkursowe na wszystkich trzech etapach zawierają zadania otwarte i zamknięte z wykorzystaniem materiałów ikonograficznych, kartograficznych i tekstów źródłowych.